

POČÍTÁME S VODOU 2022

Přístupy k implementaci modro-zelené infrastruktury

PRAHA, 24. listopadu 2022

Modrozelená infrastruktura a její právní vymahatelnost

Kateřina Rabiňáková

Hlavní partner

Partner

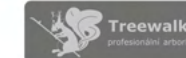
Mediální partneři

Podporující organizace

AGENTURA KONIKLEC

Konferenci pořádá 01/71 ZO ČSOP Koniklec, p. s., v rámci projektu Počítáme s vodou, jehož cílem je informovat především zástupce veřejné správy a občany o principech přírodě blízkého hospodaření s dešťovými vodami (HDV) a prosazovat systémy decentralizovaného odvodnění a využívání dešťové vody. Je nutné, aby se nejen v odborných kruzích vědělo, co HDV je a jaký má společenský význam, a aby bylo vnímané jako perspektivní řešení odvodnění urbanizovaných území v duchu udržitelného rozvoje.

Projekt Počítáme s vodou je spolufinancovaný Státním fondem životního prostředí České republiky na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. Akce se koná pod záštitou Ministerstva životního prostředí a Ministerstva pro místní rozvoj.

Ministerstvo životního prostředí

Hledání právní definice modrozelené infrastruktury

- Modro-zelená infrastruktura je propojená síť vodních a zelených prvků aplikovaných v interiéru měst i mimo ně takovým způsobem, **aby se v zájmové oblasti zadržela voda, zlepšilo ovzduší, mikroklima či situace s klimatickými dopady**. MZI reaguje primárně na změny klimatu, velmi významná je však i v sekundárních dopadech, např. pozitivně ovlivňuje kvalitu vody v tocích. Aplikace tohoto typu opatření je pro životní prostředí a zdraví člověka významnou složkou.

Ústava ČR

- hierarchie právních norem podle jejich právní síly: Ústava/zákony/nařízení/vyhlášky
- závazek k ochraně životního
Článek 35 Listiny
(1) Každý má právo na příznivé životní prostředí.
(2) Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.
(3) Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové

bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

ALE OCHRANA KLIMATU/
REAKCE NA KLIMATICKOU
ZMĚNU NIKOLIV/veřejný zájem
na ochraně klimatu/adaptaci na
klimatickou změnu

nikde není definováno, že nám jde o klima

MZI v zákonech

definice? ochrana MZI

- zákon č. 183/2006, stavební zákon (dělená účinnost)
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- zákon č. 254/2001 Sb. o vodách
-
- klima jako takové je zmíněno pouze v zákoně o emisních povolenkách

Stavební zákon, zákon č. 183/2006 Sb.

ve znění od 1.1. 2021

- důležitý předpis, protože stanovuje, jak se bude plánovat a rozhodovat v území, zde definici modrozelené infrastruktury nenajdeme
- jiné prostředky, jak ji prosadit, které zákon obsahuje, jako: definice nezastavitelného území, veřejné infrastruktury a potřeby této úpravy VE VEŘEJNÉM ZÁJMU
- obecná definice územního plánování pokrývá MZI? : “Územní plánování **ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území**, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. **Přitom chrání krajinu** jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti.”

Veřejný zájem je součástí definice

- pokud má být MZI veřejnou infrastrukturou, musí se tak dít ve veřejném zájmu
- Co je to veřejný zájem? A jak se hledá? Je ve veřejném zájmu mít kvalitní MZI/ chránit klima?

Záměrně neurčitý právní pojem, pro konkrétní situace se vždy musí hledat a nelze ho stanovit plošně.

Pro konkrétní situace (konkrétní rozhodování v území) se musí jednotlivé obecné veřejné zájmy vyvažovat (např. zájem na ochraně zdraví a bezpečnosti obyvatel, zájem na ochraně přírody, zájem na ochraně památek atd.) ale obecně co jako společnost považujeme za důležité, a tedy hodné ochrany bychom měli schopni chránit zákonem

Veřejný zájem ve vztahu k MZI

- zájem na ochraně životního prostředí (krajiny) (viz Ústava a zákon o ochraně přírody a krajiny)
- zájem na příznivém životním prostředí pro lidi (viz Ústava a stavební zákon)
- zájem na ochraně obyvatel (před povodní)
- zájem na ochraně klimatu (který v zákonech ČR nenajdeme)

Jsou tyto zájmy dostatečně silné, aby převážili nad jinými veřejným zájmy nebo nad zájmem soukromým? (situace vzniku zákonů na ochranu ŽP- 90. léta x současná společnost)

“nový stavební zákon” Zákon č. 283/2021 Sb.

dělená účinnost, který má platit od 1.7. 2023

- **obsahuje definici zelené infrastruktury:** § 10 odst. 1 písm. c) jako součást veřejné infrastruktury: **c) zelená infrastruktura**, kterou je plánovaný, převážně spojitý systém ploch a jiných prvků vegetačních, vodních a pro hospodaření s vodou, přírodního a polopřírodního charakteru, které svým cílovým stavem umožňují nebo významně podporují plnění široké škály ekosystémových služeb a funkcí; součástí zelené infrastruktury je také územní systém ekologické stability krajiny,
- § 38 Cíle územního plánování- ochrana zelené infrastruktury
- § 140 požadavky na vymezení stavebních pozemků řeší vsakování, vytváření podmínek pro zelenou infrastrukturu konkrétně...

Podzákonné předpisy/ technické normy

- Vždy musí být vydané na základě zákona, ČSN jsou závazné jen když na konkrétní normu je odkaz v zákoně.
- A jednotlivá ustanovení stavebního zákona jsou spíše v rovině deklarací?
- Jdou podzákonné předpisy a technické normy **systemově** naproti MZI? zatím na klimatickou změnu, sucho a potřebu vodu zadržovat příliš nereagují:
 - předpisy o denním světle v interiéru/parkovacích místech, která požadují řídkou zástavbu a vyžadují parkovací místa, tzn. zpevněné asfaltové plochy
 - technické normy pro umístění sítí technické infrastruktury pod zemí, které nedovolí stromořadí v ulicích
 - přísná památková ochrana, které neumožňuje výsadbu zeleně a nezpevněné plochy
 - dopravní předpisy, které upřednostňují automobilovou dopravu
 -

Závaznost/ Vymahatelnost o ochrana/prosazování MZI

stát x samospráva (města)

- Co může dělat stát? zákonodárství, vydávání technických norem a na základě toho státní správa, které vydává závazná stanoviska a rozhoduje v území. Zároveň stát může daná opatření aktivně vymáhat a poté sankcionovat. Jasnější a silnější právní zakotvení MZI (MZI a ochrana klimatu zatím nemá oporu v zákoně v této formulaci)
- Co mohou dělat města? Mít kvalitní územní plány, které MZI vytváří a chrání. Zadávat veřejné zakázky, které dobrou MZI požadují, některé města vlastní stavební předpisy

Pražské stavební předpisy

Nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy,
kterým se stanovují obecné požadavky
na využívání území a technické požadavky stavby v hlavním městě Praze
(pražské stavební předpisy) ve znění nařízení č. 14/2018 Sb. HMP
s aktualizovaným odůvodněním

- s PSP úzce koordinován Metropolitní plán, detail MPP je závazně stanoven na úrovni PSP
- PSP obsahují ochranu klimatu, hospodaření se srážkovou vodou, stromořadí, zelené střechy
- kde to konkrétně bude už stanovuje MPP, např. určité typy ulic, kde se má stromořadí uplatnit

Pražské stavební předpisy

obecné požadavky na využívání území a technické požadavky stavby

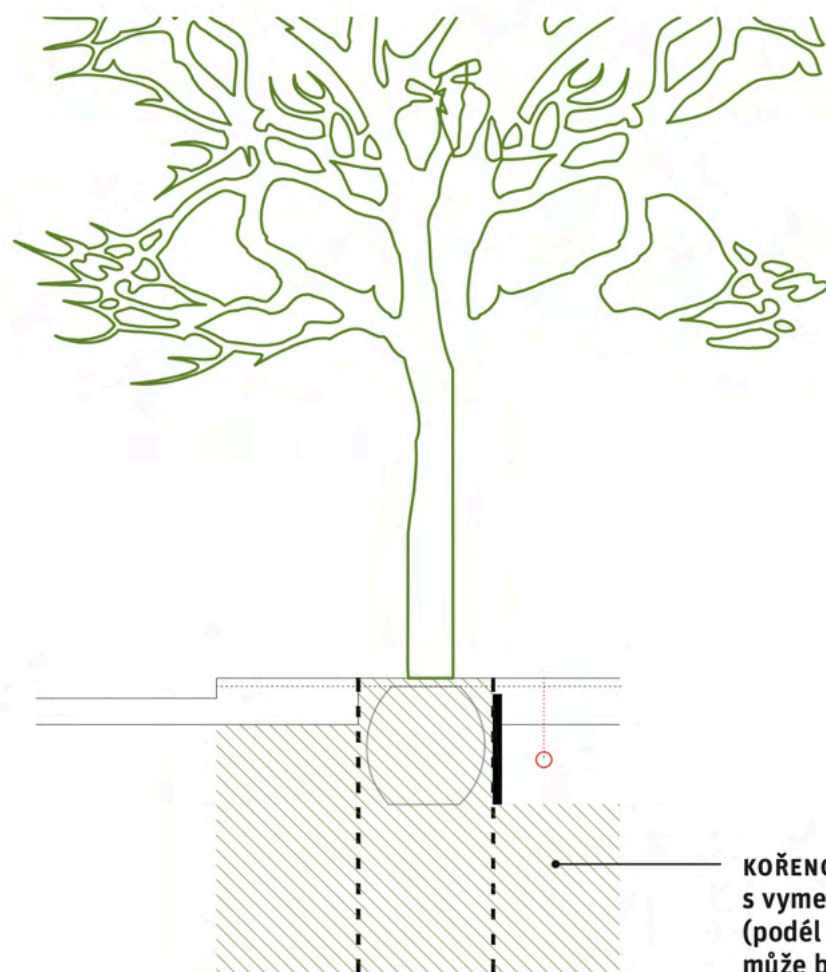
- cílem je mimo jiné mít “město zelené”
- § 19 Požadavky na uspořádání sítí
- § 38 Hospodaření se srážkovými vodami
 - upřednostňují vsakování před odváděním do kanalizace, pokud to není možné tak zadržování a pak regulované odvádění
- stanovují výsadbové pásy pro stromořadí, přesné technické požadavky pro stromy
- např. jasný požadavek § 33 (8) povrchová parkoviště se osazují stromy v počtu 1 strom na 8 parkovacích stání (pokud ÚP nebo RP nestanoví jinak), ochrana stromořadí a dalších součástí MZI před umístováním reklamy

Příloha č. 1 PSP Specifické hodnoty- Stromy a inženýrské sítě

Územní požadavky
Standard veřejných prostranství, zásady uspořádání dopravní a technické infrastruktury

2 HL.III

[PŘÍLOHA 1 / OBI
Stromy a inženýrské
sítě
výsadbový pás, a
kořenový prostor
dešťové vody

(1 500) mm

VEDENÍ INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ
vč. ochranného pásma

přesah max. 200 mm

VÝSADBOVÝ PÁS
s podélným vymezením
protikořenové zábrany

VÝSADBOVÁ PLOCHA
(volná nebo překrytá mříží)

PLOCHA PRO VSAK DEŠŤOVÉ VODY
(zadláždění v suchém loži)

Nový stavební zákon a městské stavební předpisy

- **§ 333** zmocňovací ustanovení: **(2)** Hlavní město Praha, statutární město Brno a statutární město Ostrava mohou v přenesené působnosti vydat nařízení k provedení § 152 odst. 2.

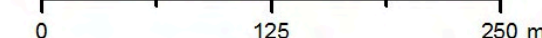
§ 152 (2) Územní samosprávné celky, které jsou k tomu tímto zákonem zmocněny, mohou stanovit prováděcím právním předpisem podrobné **požadavky na vymezení pozemků, požadavky na umístování staveb a technické požadavky na stavby** odchylně od prováděcího právního předpisu podle odstavce 1.

- tzn. PSP zákon neruší a dalším dvěma největším městům je umožňuje/ proč ne i dalším...

Metropolitní plán (předpokládané schválení 2023) a modrozelená infrastruktura

- principy/teze MPP
- hranice zastavitelného území (uvnitř i vně města), nestavební bloky uvnitř města
- regulace prostřednictvím charakteru lokality
- demonstrace regulativů na konkrétním projektu Rohanský ostrov

Zadávání veřejných zakázek

správně nastavená kritéria kvality

- Projekt Rohanský ostrov, celá dokumentace dostupná zde: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003115/zakazka/512099> (i v angličtině)
- jedná se o zadání projektové dokumentace parku s protipovodňovou funkcí a studie/koncepce širšího území v centru Prahy
- jedním ze závazných podkladů je právě MPP

foto: Rozálie Kašparová

Rohanský ostrov

mezinárodní zadávací řízení se soutěžním dialogem

- cíl zakázky: projektová dokumentace Parku Maniny a Koncepce Rohanského a Libeňského ostrova (56 ha)
- součástí Parku Maniny bude vytvoření nového kanálu řeky
- hodnota VZ je cca 45mil. korun (1,8 mil. euro) , předpokládaná hodnota investičních nákladů cca 900 mil. korun (37,5 mil. euro)

Rohanský ostrov

forma soutěžního dialogu § 68 odst. 2 ZZVZ

- co je to soutěžní dialog? zadávací řízení, které umožňuje zadavateli o předmětu VZ jednat, a tak dosáhnout lepšího a inovativního výsledku
- forma soutěžního dialogu pro rozsáhlé území s mnoha stakeholdery a mnoha funkcemi (městská příroda, rekreace, protipovodňová ochrana) je správným řešením
- společně se stakeholdery a odborníky (biology, sociology, vodohospodářskými inženýry a samotnými účastníky SD **tvoříme komplexní zadání veřejné zakázky**) x druhy zakázek a soutěží, kde zadavatel musí na začátku dát přesné zadání, vytváříme skutečnou dohodu o využití území právě vytvořením živé diskuse mezi účastníky a odborníky a veřejností (participace)

Rohanský ostrov

cíle

- na zadavateli je pro účastníky vytvořit kvalitní podklady a analýzy o území, participovat s veřejností a na základě toho dobře stanovit cíle projektu:
- revitalizace a komplexní rozvoj území, v rámci něhož bude vytvořen kvalitní přírodní park celoměstského významu
- integrovat prvky protipovodňové ochrany do města
- cílem VZ je inovativní, udržitelné a sociálně odpovědné a k životnímu prostředí maximálně ohleduplné řešení

Rohanský ostrov

jak vybírat účastníky (“soutěžící”) do soutěžního dialogu

- kritérium kvalifikace: požadavky na složení týmu (autorizace architekt, krajinářský architekt a autorizovaný inženýr pro stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství)-
multidisciplinární tým
- kritérium kvalifikace: **referenční projekty** (doložit realizovaný projekt veřejného parku o min rozloze 2 ha a invest. náklady 30 mil. Kč + urbanistický návrh + projekt protipovodňové ochrany o min. inv. nákladech 100 mil Kč.)

Rohanský ostrov

samotný dialog

- Workshop I- představení všech podkladů a prezentace týmů, a důkladná prohlídka území s komentářem zadavatele a samotných stakeholderů
- Workshop II- návrhy účastníků, na které dostanou zpětnou vazbu od hodnotící komise a i v sále přítomných expertů a stakeholderů
- na základě toho dojde k formulaci finálního (závazného) zadání, na základě kterého účastníky podají samotné nabídky včetně cenové nabídky

Rohanský ostrov hodnotící kritéria

A. hodnocení kvality návrhů

- udržitelnost řešení
- krajinářsko urbanistické řešení
- krajinářsko architektonické řešení
- řešení infrastruktury a městských systémů
- strategie rozvoje řešeného území

Rohanský ostrov hodnotící kritéria

B. Kvalita nastavení procesu dopracování a implementace návrhu

- nastavení rolí a odpovědností v týmu dodavatele
- zapojení aktérů (stakeholderů)
- proveditelnost
- etapizace a posloupnost kroků
- práce s daty
- hospodárnost
- **C. cena**

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

POČÍTÁME S VODOU 2022

Přístupy k implementaci modro-zelené infrastruktury

PRAHA, 24. listopadu 2022

katerina.rabinak@gmail.com

Hlavní partner

Partner

Mediální partneři

Podporující organizace

AGENTURA KONIKLEC

Konferenci pořádá 01/71 ZO ČSOP Koniklec, p. s., v rámci projektu Počítáme s vodou, jehož cílem je informovat především zástupce veřejné správy a občany o principech přírodě blízkého hospodaření s dešťovými vodami (HDV) a prosazovat systémy decentralizovaného odvodnění a využívání dešťové vody. Je nutné, aby se nejen v odborných kruzích vědělo, co HDV je a jaký má společenský význam, a aby bylo vnímané jako perspektivní řešení odvodnění urbanizovaných území v duchu udržitelného rozvoje.

Projekt Počítáme s vodou je spolufinancovaný Státním fondem Státním fondem životního prostředí České republiky na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. Akce se koná pod záštitou Ministerstva životního prostředí a Ministerstva pro místní rozvoj.

Ministerstvo životního prostředí

www.pocitamesvodou.cz